
Revisionsrapport

Granskning av styrning och ledning av Region Hallands folkhögskolor

Region Halland

*Carl-Magnus Stensson
Bo Thörn
Cert. kommunal revisor
28 september 2012*

Innehåll

SAMMANFATTNING	1
BAKGRUND, SYFTE, AVGRÄNSNING OCH METOD	2
INLEDNING	2
BAKGRUND	2
SYFTE, REVISIONSFRÅGOR OCH AVGRÄNSNING	2
METOD	3
STYRNING – UPPDRAG OCH MÅL	4
EN ÖVERSIKT	4
STATEN	4
FOLKBILDNINGSRÅDET	5
REGION HALLAND	6
ANSVARSFÖRHÅLLANDEN	9
UPPFÖLJNING OCH RAPPORTERING	10
REVISIONELL BEDÖMNING	11
STYRNING – UPPDRAG OCH MÅL	11
ANSVARFÖRHÅLLANDEN	11
UPPFÖLJNING OCH RAPPORTERING	12

Sammanfattning

Revisorerna i Region Halland har gett PwC i uppdrag att granska ledning och styrning av Region Hallands folkhögskolor. Syftet med granskningen är att bedöma ifall Region Hallands styrning av folkhögskolornas verksamhet är ändamålsenlig.

Enligt vår bedömning är Regionstyrelsens styrning av folkhögskolorna i huvudsak ändamålsenlig. Sedan folkhögskolorna inordnades under Region Halland har ledningsorganisationen och sättet att arbeta med styrning av verksamheterna för folkhögskolorna förändrats. Förutsättningarna för en ändamålsenlig ledning och styrning har förbättrats med en tydligare struktur. Resultatet av dessa förändringar går inte att fullt ut avläsa vid granskningstillfället. Vi lämnar följande kommentarer och rekommendationer.

- Regionfullmäktige har vid granskningstillfället ingen fastställd långsiktig plan eller skolplan för skolverksamheten vid folkhögskolorna. Regionstyrelsen har fastställt Mål och inriktning för skolförvaltningen. Förvaltningsledningen har tagit fram en verksamhetsplan och utvecklat verksamhetsuppdrag till folkhögskolornas rektorer. Regionstyrelsens bör ta initiativ till att utarbeta en mer långsiktig plan för folkhögskolorna.
- Regionstyrelsen följer upp verksamheten med utgångspunkt i Mål och inriktning. Regionstyrelsen bör ta del av folkhögskolornas verksamhetsplaner och uppföljningar. Motivet är att Regionstyrelsen ska kunna föra diskussioner om folkhögskolornas inriktning av verksamheten och roll i samhället samt kunna ta initiativ till vägledande beslut för folkhögskolornas utveckling.
- Styrningen är ännu inte tillräckligt utvecklad och samstämmig, bland annat har förvaltningens och folkhögskolornas planer olika strukturer i sina mål. Målstrukturen bör vara konsekvent så att målstyrningskedjan stärks och målen blir mer styrande samt ger bättre möjligheter till uppföljning.
- Regionstyrelsen bör ta fram och fastställa riktlinjer för folkhögskolornas konferensverksamhet. Sådana saknas idag. Folkhögskolornas verksamhet med konferenser är ett känsligt område med tanke på att konkurrenslagen sätter gränser för möjligheterna att agera på marknaden. Riktlinjerna bör bland annat innehålla principer för marknadsföring, till exempel reglera möjligheten att lämna anbud, principer för prissättning, beläggning etc.
- Enligt vår uppfattning bör Regionstyrelsen, som styrelse för folkhögskolorna, ta initiativ till att riktlinjer utarbetas för den roll som folkhögskolorna ska ha för utbildning av vuxna i samhället. Sådana riktlinjer kan lämpligen ingå i en långsiktig skolplan för folkhögskolorna. Folkhögskolorna ingår som en del i samhällets utbildning för vuxna, bland annat uppgiften att ge ungdomar behörighet att söka vidare till högskolor och universitet. Denna uppgift ligger också i linje med Region Hallands mål att öka anställbarheten.
- De interkommunala kostnaderna och intäkterna fördelas idag likt på respektive folkhögskola. Vår uppfattning är att interkommunala kostnader och intäkter istället belastas centralt i skolförvaltningen. Motivet är att de enskilda folkhögskolorna inte styr och kan påverka dessa kostnader och intäkter.

Bakgrund, syfte, avgränsning och metod

Inledning

Revisorerna har i sin planering för 2012 års granskningsinsatser funnit skäl att granska Region Hallands styrning av folkhögskolorna. Detta med anledning av att:

- Skolverksamheten övergick från kommunalförbundet Region Halland till Region Halland år 2011.
- Skolorna redovisade ett underskott på ca 1,6 mnkr för år 2011.
- Folkhögskolorna har ett delat uppdrag, både till Folkbildningsrådet och Region Halland
- Det skett en förändring av ledande tjänstemän inom verksamheten.

Revisorerna i Region Halland har gett PwC i uppdrag att granska ledning och styrning av Region Hallands folkhögskolor.

Bakgrund

Verksamheterna inom Region Halland är flera, bland annat hälso- och sjukvård, näringsliv, kultur, miljö, infrastruktur och utbildning. Region Hallands vision är att Halland ska bli den "Bästa livsplatsen", vilket betyder att Halland ska bli den bästa platsen att bo på, utbilda sig, arbeta och driva företag inom. Regionfullmäktige har inför 2012 beslutat om följande målområden; hälsa, vård, kommunikation, kultur, arbete, boende, kunskap, miljö, Region Halland som arbetsgivare och ekonomi.

Sedan 2011 är Region Halland huvudman till folkhögskolorna Löftadalens folkhögskola och Katrinebergs folkhögskola. I ekonomi- och verksamhetsuppföljningen för 2011 redovisas att skolorna står inför utmaningar och där ökningstakten avseende kostnaderna beräknas öka mer än bidraget från staten och huvudmannen. Löftadalens folkhögskola redovisade för 2011 ett underskott på 1,6 mnkr, vilket till största del förklaras av att intäkterna varit lägre än budget. Katrinebergs folkhögskola redovisar ett resultat i nivå med budget. Skolorna beskriver att ett fullbelagt internat samt fler konferenser är nödvändigt för att på sikt klara skolornas ekonomi.

Skolorna verkar i huvudsak på en konkurrensutsatt marknad. Antalet elever inom de närmaste åren beräknas till en låg nivå. Detta ökar konkurrensen om eleverna och därmed ökar osäkerheten för verksamheten.

Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Syftet med granskningen är att bedöma ifall Region Hallands styrning av folkhögskolornas verksamhet är ändamålsenlig.

Granskningen inriktas på följande frågeställningar:

- Är verksamhetens uppdrag tydligt?
- Vilka är målen för verksamheten?
- Är det klara och tydliga ansvarsförhållanden?
- Finns det en tillfredsställande uppföljning av verksamhet och resultat som är kopplad till fastställda uppdrag och mål och hur sker återrapportering till Regionstyrelsen?

Metod

Granskningen genomförs genom intervjuer med förvaltningschef, rektorer vid de båda folkhögskolorna, ekonomichef, ekonomer vid de båda folkhögskolorna samt studier av styrande dokument (uppdrag, mål, budget, uppföljning mm).

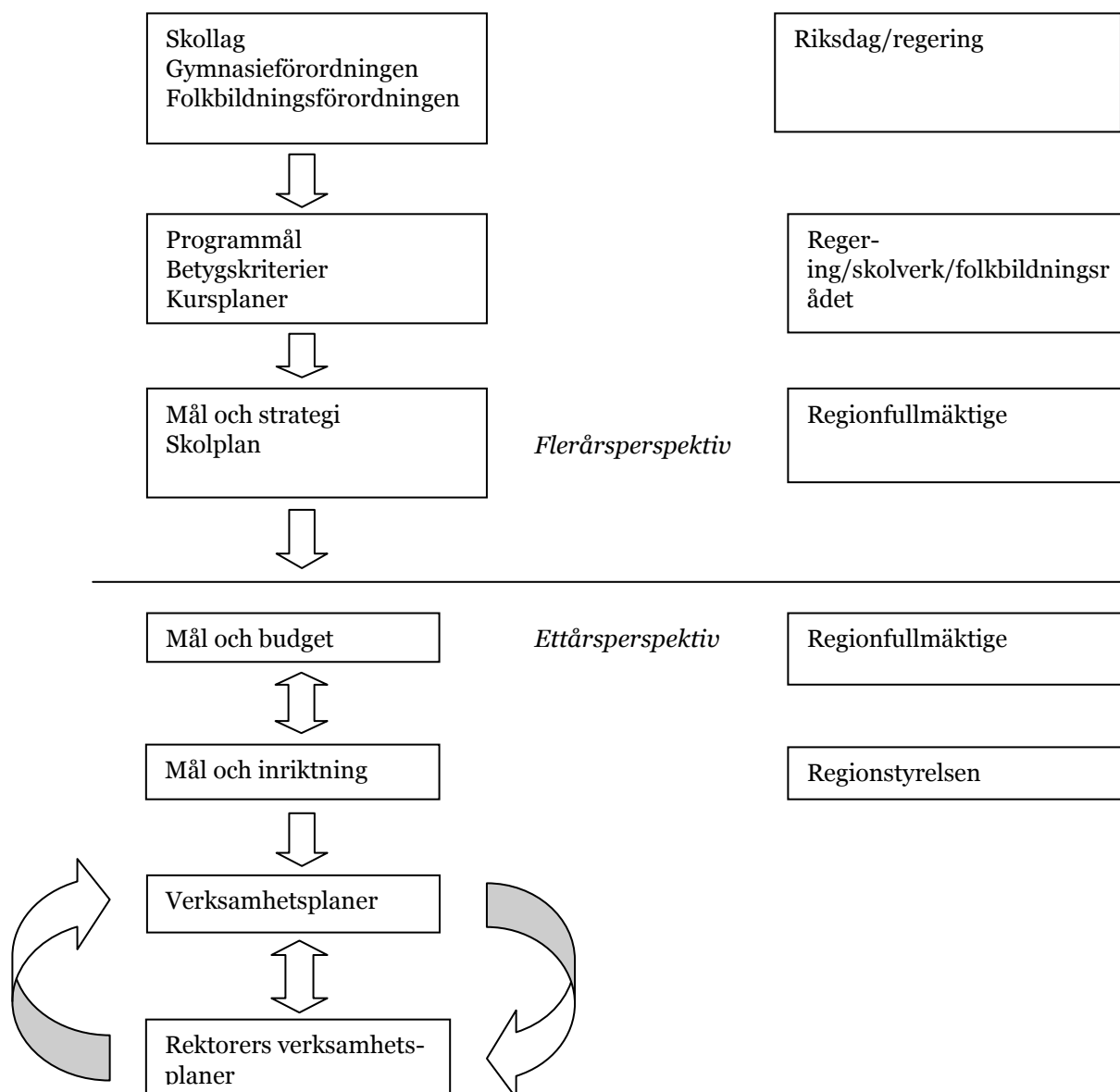
Granskningen avgränsas till styrning och ledning avseende Katrinebergs folkhögskola och Löftadalens folkhögskola.

Rapporten är sakgranskad av berörda tjänstemän.

Styrning – uppdrag och mål

En översikt

I figuren nedan sammanfattar vi översiktligt styrningen som omfattar Region Hallands skolor. Genom styrning från Skolverket och Folkbildningsrådet, genom Regionfullmäktige och Regionstyrelsen lämnar Skolförvaltningen uppdrag till folkhögskolorna. Uppdragen ska säkerställa att elever och deltagare ges förutsättningar att nå uppsatta mål. Uppdraget innebär att effekten av det som genomförs inom skolförvaltningen ska bidra till regional utveckling och tillväxt.

Staten

Staten har genom lagen 1976: 1046 lämnat över vissa förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde till Folkbildningsrådet. Folkbildningsrådet är en ideell förening som har anförtrotts vissa uppgifter från staten. Medlemmarna är Sveriges Kommuner och Landsting, Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation samt Folkbild-

ningsförbundet. Rådets uppgift är att fördela statsbidrag till bland annat folkhögskolor samt följa upp och utvärdera den statsbidragsberättigande verksamheten.

Förordningen om statsbidrag till folkhögskolorna rör i princip relationen mellan staten och Folkbildningsrådet. I den anger staten grundläggande villkor för statsbidragens användning i folkhögskolornas verksamhet. I de årliga riktlinjerna från regeringen anger staten ytterligare villkor.

Enligt förordningen om statsbidrag till folkbildningen (1991:977, § 2) har statens stöd till folkbildningen syftet att:

1. stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin,
2. bidra till att göra det möjligt för människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen,
3. bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället och
4. bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet

Verksamheter inom följande områden utgör i särskilt hög grad motiv för statens stöd:

1. den gemensamma värdegrunden; alla människors lika värde och jämställdhet mellan könen,
2. det mångkulturella samhällets utmaningar,
3. den demografiska utmaningen,
4. det livslånga lärandet,
5. kulturen,
6. tillgängligheten och möjligheterna för personer med funktionshinder och
7. folkhälsa, hållbar utveckling och global rättvisa.

Förutom dessa villkor för statsbidraget får inte statsbidraget användas till verksamheter med kommersiellt syfte (§ 5).

I förordningen anges vidare några särskilda villkor för statsbidrag till folkhögskolorna (§ 6 och 7). En folkhögskola ska ha en ansvarig styrelse som kan vara gemensam för flera folkhögskolor. Så kallade allmänna kurser ska utgöra minst 15 procent av verksamheten. Denna undervisningen ska vara avgiftsfri.

I regeringsbeslut 2011-12-15 anges statens riktlinjer för 2012 och användningen av statsbidraget för budgetåret. Förutom syftet enligt ovan ska Folkbildningsrådet via folkhögskolorna göra särskilda insatser när det gäller flexibelt lärande.

I Folkbildningsrådet återrapportering till staten ska resultatet av fördelade statsbidrag framgå. I rapporteringen ska bland annat ingå antalet genomförda korta och långa kurser på folkhögskolorna, antal deltagare och kursernas huvudsakliga innehåll. Omfattning och inriktning på de yrkesutbildningar som bedrivs ska framgå liksom den verksamhet som inte finansieras med statsbidrag samt kommunernas och landstingens bidrag till folkhögskolorna.

Vidare ska Folkbildningsrådet redovisa resultatet av de uppföljnings- och utvärderingsinsatser som rådet har genomfört samt den försöks- och utvecklingsverksamhet som bedrivs inom folkbildningen.

Folkbildningsrådet

Utifrån statens grundläggande villkor ovan samt skrivningar i folkbildningspropositioner beslutar Folkbildningsrådet om vissa villkor för statsbidrag. De grundläggande villkoren utmärks av att staten har en tilltro till folkhögskolorna förmåga att självständigt forma sin verksamhet. I villkor anges i övrigt att folkhögskolorna:

- Ska årligen lämna årsredovisning, verksamhetsplan, beskrivning av sitt systematiska kvalitetsarbete.
- Ska årligen genomföra allmän kurs som uppgår till minst 15 procent av den totala verksamheten, erbjuda olika lärformer, ha tydliga former för studerandeinflytande, tydlig ordning för hantering av studeranderättsliga frågor
- Redovisa en lärartäthet som motsvara lägst 1,8 helårstjänster per 1 000 deltagarveckor

Modellen för att fördela statsbidragen innehåller:

- Basbidrag
- Utvecklings- och profileringsbidrag
- Förstärkningsbidrag
- Volymbidrag (långa och korta kurser, kulturprogram samt öppen folkbildning)
- Språkschablon

För år 2012 har Katrineberg och Löftadalens folkhögskolor erhållit följande statsbidrag från Folkbildningsrådet.

Statsbidrag	Katrineberg	Löftadalen
Basbidrag	570 000	570 000
Utv- och profil	300 000	300 000
Förstärkningsbidrag	6 800	6 800
Volymbidrag	11 161 500	7 359 000
Språkschablon	4 000	51 000
Administration	-6 800	-6 800
Totalt	12 035 500	8 280 000

Folkhögskolorna erhåller också statsbidrag från Myndigheten för yrkeshögskolan (avser utbildning till kontakttolk) samt Specialpedagogiska skolmyndigheten (avser högre lärartäthet och assistens till elever).

Region Halland

Enligt Region Hallands reglemente är Regionstyrelsen styrelse för folkhögskolorna Katrineberg och Löftadalen. Till Regionstyrelsen hör ett skolutskott med 3 ledamöter. Uppdraget för skolutskottet fastställdes av landstingsfullmäktige 2010-12-15 och innebär att utskottet är ”intagningsnämnd för intagning i fri kvot av elever till Naturbruk Halland samt beslutar i ärenden som avser myndighetsutövning gentemot enskild elev i gymnasieskola eller folkhögskola”.

Regionstyrelsen har fastställt mål och inriktningsbeslut samt drift- och investeringsbeslut för skolförvaltningen. De mål och inriktningsbeslut som avser folkhögskolorna är:

- Aktivt medverka till att öka elevers och studerandes anställningsbarhet
- Ekonomi i balans

Enligt driftbudgeten för 2012 erhåller folkhögskolorna tillsammans 20,7 miljoner i regionbidrag. Bruttokostnaden för folkhögskolorna uppgår till 70,9 miljoner kronor enligt budget för 2012.

I skolförvaltningens verksamhetsplan för 2012 anges de prioriterade områden och mål som organisationen ska arbeta med under året. Rektorer på folkhögskolorna ska årligen utarbeta en verksamhetsplan inom det egna ansvarsområdet som ska innehålla mål och aktiviteter som styr mot skolförvaltningens fastställda mål och givna uppdrag. Målen ska vara mätbara, kunna analyseras samt ligga till grund för fortsatt utveckling. Det ska även finnas en

aktivitetsplan som beskriver aktiviteter, resurser, ansvar och tidplan för att nå de uppsatta målen.

Förvaltningschefen har via underställda chefer, rektorer för folkhögskolorna och gymnasiechefen, omsatt målen till verksamhetsuppdrag 2012. Dessa uppdrag ska sedan genom linjeorganisationen skapa målfokus på medarbetarnivå. Medarbetarsamtal och lönesamtal ska anknyta till verksamhetens uppdrag och mål med de gemensamma bedömningskriterierna som grund. Förvaltningens grunduppdrag och viktigaste arbetsprocesser ska efterhand finnas dokumenterade i ett ledningssystem.

Förvaltningschefen har omsatt Regionstyrelsens Mål och inriktning till verksamhetsuppdrag för folkhögskolornas rektorer. Enligt verksamhetsplaner för 2012 är dessa:

Område	Omfattning
Aktivt medverka till att öka elevers och studerandes anställningsbarhet	<ul style="list-style-type: none"> • Utveckla kontakter med näringslivet och arbetsförmedlingen för att bättre anpassa utbildningsutbudet till näringslivets behov av arbetskraft • Genom omvärldsspaning och dialog med olika intressenter ge förslag till utvecklad kursverksamhet som stödjer regional utveckling och tillväxt • Utveckla förmågan att analysera varför vi "tappar" elever efter påbörjade studier • Ta fram förslag på rutiner för hur eleverna ska följas upp avseende anställningsbarhet över tid
Ekonom i balans	<ul style="list-style-type: none"> • Omhändertar synpunkter från revisionsrapporterna under 2012 och vidta adekvata åtgärder • Ta fram förslag på lokalutnyttjande på kort och lång sikt utifrån verksamhetens behov • Vid befarat underskott i ekonomin ta fram förslag till handlingsplan och dialog med förvaltningschef genomföra densamma
Personalområdet	<ul style="list-style-type: none"> • Säkerställa att alla medarbetare har en individuell skriftlig utvecklingsplan utifrån genomförda utvecklingsamtal • Vid höstens medarbetarenkät nå ett högre medarbetarindex än vid mätningen 2010 • Genomföra kontinuerlig dialog om Region Hallands värdegrund och dess betydelse för skolans verksamhet

Folkhögskolorna utarbetar var sin verksamhetsplan för budgetåret. Dessa utgår från statens fyra syften med stödet till folkbildningen och de sju verksamhetsområdena samt Region Hallands styrning. Folkhögskolorna har valt följande prioriterade områden i sina verksamhetsplaner:

Katrineberg	Löftadelan
Det livslånga lärandet	Mål och policydokument, kvalitetsarbete
Hälsoområdet	Det livslånga lärandet
Kulturområdet	Kultur
Samverkan i Halland	Flexibelt lärande
	Hälsa

I folkhögskolornas verksamhetsplan framgår också antalet deltagare och deltagarveckor. Omfattningen av allmänna kurser är 40-45 procent i antalet deltagarveckor.

Inom skolorna utarbetas verksamhetsplaner inom olika verksamhetsdelar.

Förvaltningschefen samt rektorerna på folkhögskolorna har anställts relativt nyligen. Den nuvarande ledningen har initierat en översyn av organisation och styrning av folkhögskolorna.

Ledningen på folkhögskolorna har inte haft någon politiskt tagen skolplan att förhålla sig till i sitt uppdrag. Den långsiktiga och under åren mer konsekventa styrningen utgår från staten och folkbildningsrådet. Folkhögskolorna har en relativt stor frihet att, utöver allmän kurs, välja inriktning i sin verksamhet.

Verksamheten med konferenser har betydelse för folkhögskolornas ekonomi. Skolorna har byggt upp en kapacitet med boende och en organisation för städ, kök och administration av kurser och konferenser. Löftadalen har en kapacitet på 25 dubbelrum och Katrineberg 30 enkelrum, 13 dubbelrum och 2 kombirum. De mer frekventa deltagarna kommer från handikapprörelsen, pensionärsorganisationer, fackföreningar, idrottsföreningar och från kultursektorn. Samarbetet med dessa utgår från Region Hallands mål och samverkan i Halland. Marknadsföringen av konferensverksamheten är försiktig. Folkhögskolorna får i princip inte marknadsföra konferensmöjligheter externt utanför Region Halland. Däremot erbjuder man möjligheterna internt inom Region Halland. Folkhögskolorna har begränsat samarbete med Enheten för kurs och konferens inom Regionkontoret.

Skolorna har märkt en viss nedgång i konferensverksamheten eftersom konferenserna allt oftare är på färre dagar. Prissättningen för kurser och konferenser utgår från vad som anses rimligt i förhållandet till jämförbara alternativ på marknaden och från historiska priser. Något självkostnadspris för boende på internaten har inte tagits fram. Löftadalen har ramavtal med företag och kommuner som avser konferensverksamheten. Det finns ingen politiskt tagen eller gemensam policy för kurser och konferenser. Enligt intervjuerna efterfrågas en sådan.

Under sommarperioden bedriver folkhögskolorna en begränsad vandrarhemsverksamhet. Rummen förmedlas via lokala turistbyråer.

Ansvarsförhållanden

Den centrala administrationen består vid granskningstillfället enbart av förvaltningschefen. Ledningsorganisationen för Region Hallands skolor är relativt ny och personer i ledningen för skolorna, förvaltningschef och rektorer, är relativt nya.

En översyn av organisationen pågår. En ledningsgrupp förslås bildas där förvaltningschef, gymnasiechef och rektorer från folkhögskolorna ingår. Ekonomisk kompetens finns för Naturbruksskolorna, vilken kommer att få ett vidgat ansvarsområde som också innefattar folkhögskolorna.

Utbytet mellan folkhögskolorna är idag begränsat. Intentionerna är dock att utbytet ska bli större. Enligt intervjuerna kommer man att ta initiativ till att utveckla utbytet mellan folkhögskolorna. Det gäller för såväl pedagogisk personal, administration som skolornas ledningar. Inom ekonomiadministrationen har samarbetet ökat i och med införandet av Agresso och bildandet av ett ekonomiråd, där personer från samtliga skolor ingår. Marknadsföringen av skolverksamheten kommer också att bli gemensam inom förvaltningen.

Folkhögskolorna har egna anställda inom vaktmästeri, städ och kost. Folkhögskolorna kompenseras för kostnader som avser vaktmästeri i hyran till Regionservice.

Uppföljning och rapportering

Folkhögskolorna gör egna uppföljningar av elevernas uppfattningar om skolan och utbildningarna. Katrineberg gör enkätundersökningar och intervjuer av elever två gånger per år. Resultaten används när lokala verksamhetsplaner inom skolan revideras.

Skolförvaltningen redovisar månadsvisa rapporter till Regionstyrelsen enligt Regionens fastställda rutiner. Vid uppföljningsrapport 1 och 2 samt vid årsbokslut redovisas en mer omfattande beskrivning av möjligheten att nå de av Regionstyrelsen beslutade målen.

Styrelsen för folkhögskolorna ska varje år lämna en kvalitetsredovisning till Folkbildningsrådet. De senaste kvalitetsredovisningar som folkhögskolorna i Halland lämnat antogs av Regionstyrelsen i juni 2012.

Folkhögskolorna lämnar var sin årsredovisning till Regionstyrelsen. Dessa utgår från uppdrag och mål i verksamhetsplanen, prioriterade områden och ekonomiskt utfall. Löftadalens folkhögskola redovisade år 2011 ett underskott på 1,6 miljoner kronor, främst beroende på att ett elevhem blev klart för inflyttning senare är planerat. En anpassning av ledningsorganisationen har också genomförts i syfte att minska kostnaderna.

Kostnaderna bedöms av de intervjuade att öka i snabbare takt än bidragen från Folkbildningsrådet och Region Halland. Det ekonomiska resultatet för folkhögskolorna efter åtta månader 2012 uppgår till +1,0 mnkr, avvikelse mot budget uppgår till minus 0,1 mnkr. För helåret 2012 beräknas en budgetavvikelse på -0,3 mnkr.

Folkbildningsrådet följer upp verksamheten i förhållande till statens syfte med stödet till folkhögskolorna. Bland annat ska folkhögskolorna lämna in uppgifter om långa och korta kurser, yrkesutbildningar samt omfattningen av den verksamhet som inte finansieras med statsbidrag. Vidare gör Folkbildningsrådet egna uppföljningar och analyser av ekonomin vid folkhögskolorna samt besöker folkhögskolor för att ta del av deras kvalitets- och uppföljningsarbete. Exempel på Folkbildningsrådets uppföljningar är:

Uppföljning	Kommentar
Söktryck i folkhögskolan 2011	Sökandetrycket anges som sökande per planerad plats. För samtliga folkhögskolor var detta för allmän kurs 1,9, för särskild kurs 2,3 och för långa kurser 2,2. För Katrineberg var motsvarande 1,7, 3,2 respektive 2,4 och för Löftadalen 1,7, 1,8 respektive 1,8.
Lärartjänster i folkhögskolan 2011	Anges som helårstjänster per 1000 deltagarveckor. För samtliga folkhögskolor i landet var det 2,09. För Katrineberg redovisas 1,99 och för Löftadalen 2,02.
Studieomdömen 2010/2011.	Anges i en skala från 1 till 4. Det genomsnittliga talet för samtliga folkhögskolor är 2,66. Katrineberg fick 2,78 och Löftadalen 2,71.
Folkhögskolornas ekonomi 2010	Redovisas enbart för landstingsskolor respektive rörelseskolor. Folkhögskolornas totala intäkter var 3,7 miljarder varav folkhögskoleverksamheten var 2,9 miljarder. De totala kostnaderna uppgick till 3,6 miljarder varav folkhögskoleverksamheten svarade för 2,9 miljarder.
Kommunernas och landstingens/regionernas bidrag till studieförbund och folkhögskolor 2010	Landstingens/regionernas bidrag till landstingsskolor var 382 miljoner och till rörelseskolor 148 miljoner. Detta motsvarar ungefär 35 procent av statsbidraget.

Revisionell bedömning

Syftet med granskningen är att bedöma ifall Region Hallands styrning av folkhögskolornas verksamhet är ändamålsenlig. Granskningen har fokus på ledning och styrning.

Enligt vår bedömning är styrningen i huvudsak ändamålsenlig. Sedan folkhögskolorna inordnades under Region Halland har ledningsorganisationen och sättet att arbeta med styrning av verksamheterna för folkhögskolorna förändrats. Resultatet av dessa förändringar går inte att fullt ut avläsa vid granskningstillfället.

Styrning – uppdrag och mål

Folkhögskolorna har av tradition verksamheter med flera syften och delar, bland annat långa kurser, korta kurser, profilering av utbildningsutbudet, konferensverksamhet, samverkan med närsamhället och att fungera som kulturell arena. Den statliga styrningen ger folkhögskolorna en relativt stor frihet i inriktningen i verksamheten.

Regionfullmäktige har vid granskningstillfället ingen fastställd långsiktig plan eller skolplan för skolverksamheten vid folkhögskolorna. Regionstyrelsen har fastställt Mål och inriktning för skolförvaltningen. Förvaltningsledningen har tagit fram en verksamhetsplan och utvecklat verksamhetsuppdrag till folkhögskolornas rektorer. Regionstyrelsens bör ta initiativ till att utarbeta en mer långstig plan för folkhögskolorna.

Styrningen är dock ännu inte utvecklad och samstämmig, bland annat har förvaltningens och folkhögskolornas planer olika strukturer i uppsättningen av sina mål. Målstrukturen bör vara konsekvent så att målstyrningskedjan stärks och målen blir mer styrande. En mer enhetlig målstruktur underlättar också uppföljningen av verksamheten.

Folkhögskolornas verksamhet med kurser och konferenser är ett känsligt område med tanke på att konkurrenslagen sätter gränser för möjligheterna att verka på marknaden. Idag finns en informell inriktning där övriga verksamheter inom Region Halland uppmanas att använda den resurs som folkhögskolorna kan utgöra i deras interna kurs- och konferensverksamheten. För folkhögskolorna erbjuder kurs- och konferensverksamheten möjligheter att öka externa intäkter. Eftersom folkhögskolorna räknar med att kostnaderna kommer att öka framåt i snabbare takt än bidragen från staten och Region Halland finns ett intresse i att öka den externa volymen i kurs- och konferensverksamhet.

Regionstyrelsen bör ta fram och fastställa riktlinjer för folkhögskolornas konferensverksamhet. En sådan bör innehålla principer för marknadsföringen, till exempel reglera möjligheten att lämna anbud, prissättning för internatverksamheten etcetera.

Ansvarförhållanden

En översyn av ledningsorganisationen inom förvaltningen pågår vid granskningstillfället. Vi ser positivt på att ledningsorganisationen stärks.

Folkhögskolorna i Halland har av traditionen varit relativt självständiga till varandra. Samarbetet och utbytet mellan folkhögskolorna har inletts och, enligt de intentioner som de intervjuade anger, kommer samarbetet att vidgas och omfatta såväl administration, pedagogisk verksamhet som marknadsföring. Vi ser positivt på denna utveckling.

Folkhögskolorna ingår som en del i samhällets utbildning för vuxna, bland annat uppgiften att ge ungdomar behörighet att söka vidare till högskolor och universitet. Denna uppgift ligger också i linje med Region Hallands mål att öka anställbarheten. Enligt vår uppfattning bör Regionstyrelsen, som styrelse för folkhögskolorna, ta initiativ till att riktlinjer utarbetas

för den roll som folkhögskolorna ska ha för utbildning av vuxna i samhället. Sådana riktlinjer kan lämpligen ingå i en långsiktig skolplan för folkhögskolorna.

De interkommunala kostnaderna och intäkterna fördelas idag likt på respektive folkhögskola. Vår uppfattning är att interkommunala kostnader och intäkter istället belastas centralt i skolförvaltningen. Motivet är att de enskilda folkhögskolorna inte styr och kan påverka dessa kostnader och intäkter.

Uppföljning och rapportering

Den ekonomiska och verksamhetsmässiga uppföljningen följer de rutiner som Region Halland fastställt. Regionstyrelsen lämnar kvalitetsredovisningar till Folkbildningsrådet. Folkhögskolorna genomför regelbundet egna undersökningar om elevers uppfattningar.

Regionstyrelsen bör ta del av verksamhetsplaner för folkhögskolorna och uppföljningar av verksamheterna. Motivet är att Regionstyrelsen ska kunna föra diskussioner om folkhögskolornas inriktning av verksamheten och roll i samhället samt kunna ta initiativ till vägledande beslut för folkhögskolorna utveckling.

xx oktober 2012

Bo Thörn

Projektledare

Christel Eriksson

Uppdragsledare